

MUZAFFER TUNÇAĞ **İMO Yönetim Kurulu Başkanı**

Bu sempozyum, İstanbul Şubemizin düzenlediği ikinci "İstanbul ve Deprem" sempozyumu oluyor. Keşke ilkinden gereken dersler çıkarılsaydı da son depremde yaşadığımız acıları yaşamazdık. İnşaat Mühendisleri Odası olarak deprem konusunda gerek şubelerde, gerekse genel merkezde önemle durduk. En son olarak da Ortadoğu Teknik Üniversitesinin hazırladığı bir raporu genel merkez olarak önümüzdeki günlerde bilim adamlarının bilgisine sunacağız.

Bizim bu günlerde gündemimizdeki en önemli konulardan bir tanesi, 595 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararıdır. Konuyla ilgili olarak İnşaat Mühendisleri Odası 10 yıldır bir çalışma yürütüyor. Bu çalışmanın da ana kaynağı, İstanbul Şubesinden ve diğer şubelerimizden gelmiştir. Bu çalışma "Yetkin Mühendislik Yasa Taslağı" idi. İnşaat Mühendisleri Odası 1998'de bu yasa taslağını kamuoyuna, bilim ve meslek dünyasına sunmuştu. Görüyoruz ki, şimdi hazırlanan bu kanun hükmündeki kararı bunlardan esintiler var. Fakat bizim isteklerimiz tam olarak yerine getirilmedi. Biz yetkinlikten daha derin, daha kapsamlı bir olay olarak bahsediyorduk. Yetkinlik sadece uzmanlık, bir mesleki deneyim değil, daha çok bir mesleki tutarlılık, disiplin ve etik kurallara bağlılık olarak kavranmalıdır. Bunun içinde mesleki eğitim ve mesleki eğitim sonrası girilecek sınavlar da bulunuyor.

Kanun hükmündeki kararınameye baktığımız zaman bu uzmanlık konusunun uzman sözü ile sulandırıldığını görüyoruz. Bunu, defalarca uyarımıza rağmen ODA olarak ne yazık ki düzeltiremedik. Biraz da üzüntü ile ifade edeyim: Sırf İnşaat Mühendisleri Odası bunu daha önce bir yasa taslağı olarak sundu diye, uzman kelimesini tercih ediyoruz gibi ifadeler de kullanıldı. Bu çok yanlıştı. Fakat biz ODA olarak bu yetkinlik konusunda ısrarlı olacağız. Süreç içinde bütün dünyada olduğu gibi sertifikalı mühendislik, profesyonel mühendislik, kayıtlı mühendislik gibi ileri ülkelerde olan bu ünvanı biz de Türkiye'de yetkinlik olarak gündeme sokacağız ve kesinleştireceğiz.

Bizim açımızdan diğer bir önemli konu da meslek içi eğitimidir. Meslek içi eğitim özellikle meslek odalarının görevidir bütün dünyada. Önümüzdeki dönemde, bunu da ciddi olarak ele alıp, meslek içi eğitimin nasıl, hangi merkezlerde düzenleneceğini somutlaştıracamız. Bunun sonucu olarak da belli bir sınav dönemi olacak. Sınavdan geçenler bundan sonra uzman mühendislik ya da bizim üzerinde duracağımız şekilde yetkin mühendislik ünvanı alabilecekler. Bütün dünyada bu süreçlerden geçilmektedir. Bazı ülkelerde çok daha zordur. Bu süreçlerin Türkiye'de de işleyeceğini, işletileceğini umuyoruz.

Yalnız tabii bir de -demin Cemal arkadaşımın ifade ettiği- 12 yıl bilfiil mühendislik, mimarlık yapmış olanlara verilen geçici bir belge bugün için söz konusu. KHK'da ifade edildiği üzere bu bilfiil çalışmayı ispatlayana belgeleri veriyoruz İnşaat Mühendisleri Odası olarak imzalayacakları bir meslek andı; etik and ile birlikte bilfiil bu 12 yıllık deneyimi-

ni kanıtlamış olan arkadaşlarımıza belgeyi veriyoruz. Aşağı yukarı 250'yi buldu bu belgelerin sayısı. Çeşitli kentlerimizde belki biraz daha da artacak. Ama tabii bu ilk adım. Bunu iki aşamalı olarak yapıyoruz. Proje üretmiş arkadaşlar için proje kontrollüğü yapabileceklere özel bir belge veriyoruz. Diğerlerini yapı denetimi yapacak meslektaşlarımıza veriyoruz. Çünkü dün çıkan yönetmelikte biliyorsunuz proje kontrollüğü ile yapı kontrollüğü ayrılmıştır. Ancak biz bunun yeterli olmadığını düşünüyoruz. Önümüzdeki yıllarda bu belgelerin de meslek odalarının belli saatlerdeki kurslarına, meslek içi eğitim kurslarına katıldıktan sonra bütün dünyada olduğu gibi yenilenmesi taraftarıyız. Bu, bizdeki karne vs. gibi statik bir belge olmamalı, tam tersine dinamik bir belge olmalıdır. 3 5 yılda bir bu mesleki kurslara, meslek içi eğitimlere katılmanın bir sertifikasyonu ile bu belgelerin yenilenmesi gerekir. Biz bu konuda da ısrarlı olacağız.

İl ve ilçelerde kurulacak denetim komisyonlarında bizim ısrarlarımız sonucu ilgili meslek odaları yer almaktadır. Bu bizce yeni bir adımdır. Bu il ve ilçelerde kurulacak denetim komisyonlarında olan valilik, belediye başkanlığı temsilcilerinin yanı sıra ilgili meslek odaları temsilcileri ve müteahhitleri temsilen ticaret odası, sanayi odası temsilcisi olacaktır. Dolayısıyla bu kurulların vereceği sicil işleyişte etkili olacaktır. ODA olarak bu konunun işlemlerini, bu komisyonun ciddi denetimine bağlıyoruz. Ve herkesden de, bütün taraflardan da böyle bir denetim yapmasını istiyoruz. Her ne kadar bu komisyonlar biraz belirsiz komisyonlarsa da, ben işleyiş içinde bunların yerine oturacağına inanıyorum. Yeter ki biz bunu düzeltmek ve iyileştirmek için çalışmalarda bulunalım. Yapı denetim kuruluşları yanlış kuruldu. Yanlışlık nereden geliyordu? Şube başkanımızın da ifade ettiği gibi kuruluş hisselerinin %49'unun dışarıdan mühendis ve mimar olmayan kişilere ait olmasından geliyordu. Biz başından itibaren bu kuruluşların hisselerinin %100 mühendis ve mimarlara ait olmasını savunduk. Çünkü bunlar birer mühendislik, mimarlık kuruluşlarıdır. Bir avukatlık şirketine ya da yeminli mali müşavirlik şirketine mühendis olarak ortak olamazsınız. Aynı şekilde mühendislik, mimarlık gibi özel alanda denetim yapacak, faaliyet gösterecek şirkette de mühendis ve mimarların dışında kimsenin sermaye sahibi olmaması lazım. Ayrıca yaptığımız görüşmelerde bu hisse meselesinde de bir problem çıktı. Nama yazılı değilse hisseler, ileride el değiştirebilecek. Dolayısıyla burada çok hassas bir nokta var. Bunun da düzeltilmesini ve ortaklığın %100'ünün mühendis ve mimarlara geçmesini isteyeceğiz.

Adalet Bakanlığı nedense anlaşılmaz bir şekilde bu Anayasa'ya aykırı olur demiş ama niye aykırı olsun. Yeminli mavi müşavirlerin de Anayasaya aykırı olması lazım, eczacıların da eczane kurmasının Anayasaya aykırı olması lazım. Biz bu nedenle bu kuruluşların sadece denetim yapan, müteahhitlik yapmayacak, inşaat malzemesi satmayacak, emlak komisyonculuğu yapmayacak, dolayısıyla inşaatla çıkar ilişkisine girmeyecek kuruluşlar haline dönüştürülmesi gerektiği noktasında ısrarlı olacağız.

KHK'nın daha bir çok eksiği var. Özellikle müteahhitlik kurumu istediğimiz şekilde tanımlanmamış. İsrarlarımıza rağmen çok büyük dirençler gördük. Yalnız şunu elde ettik. Müteahhitler de bundan sonra Ticaret odasından veya Sanayi odasından sicil alacaklar. Bu da ciddi bir olaydır. Eğer Ticaret ve Sanayi Odaları bunu ciddiye alırlarsa, müteahhitlik kurumunda da ciddi bir iyileşme olur.

Demin de ifade edildi, sigorta konusu zayıftır. Sigortanın da mesleki sorumluluk sigortası olması lazım. Bu konu KHK'de böyle kavranmıyor. Sigortacılarımız da maalesef yan çiziyorlar diye düşünüyorum. Yapı denetim kuruluşlarının verdiği sicillerle bu sigorta konusu iliştilirmeli ve birbirine destek olur hale gelmeli.

Konuşmamı bitirmeden evvel bir konuya daha değinmek istiyorum. Bu KHK ile birlikte öne çıkan mühendislik mimarlık kavramının bütün toplumda aynı şekilde öne çıkmalıdır. Mühendislik-mimarlık son yıllarda erozyona uğramış bir kavramdır. Genç cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptıklarına baktığımızda, mühendis ve mimarlara verilen önemi görüyoruz. Mühendislik, mimarlık önemli çünkü o zaman yatırımlar ön plandadır. Dolayısıyla mühendis ve mimarlar toplumda da çok önemli bir yere sahipti. Ama ne zaman ki yatırım kavramı ikinci plana itilip, rant, spekülasyon kavramları ön plana çıkmaya başladı, mühendislik ve mimarlık kavramının saygınlığı da giderek erozyona uğradı. Onun için gerek kamuda gerek özel sektörde bizim mesleğimize olan saygınlığın artmasını talep ediyoruz. Ve bunun artırılması için de özlük hakları için meslektaşlarımızla birlikte mücadele edeceğiz. İnanıyoruz ki, bu mücadele Türkiye için de bir mücadele, Türkiye'nin ilerlemesi için de bir mücadeledir. Çünkü geçmişte de Türkiye'yi kalkındıranların öncüleri mühendisler ve mimarlar olmuştur. Ben bu açıdan da sempozyumun başarılı olmasını diliyorum. Hepinize geldiğiniz için teşekkür ediyorum.